

— in gré svojo pot, misleč si, kako potrebno bi bilo v takih okoljšinah, vse važne razglase naznanjati tudi slovensko, da se odverne laž in sleparija.

Iz Ljubljane. * Pretekli četrtek popoldne je imelo vodstvo tukajšne katoliške družbe rokodelskih podmojstrov (kselov) svoj končni letni zbor. Snidili so se z gosp. predsednikom vred gosp. odborniki in učniki tega društva; prišlo je pa tudi nekoliko družih prijateljev tega društva, katero je v 4 letih svojega obstoja že marsikaj dobrega doveršilo za požlahnjenje uma in serca in koristno podučenje svojih deležnikov, ki se v dveh sobah, ktere ima društvo v hiši kneza Auersperga najete, zvečer po delapustu zbirajo, da se to in uno učé, pa tudi kakošno zapojejo in pošteno poigrajo. Tako je podmojstrom (kselom), katerim je za omíko več mar kakor za potíko po družih kotih, tú lepa priložnost dana za podúk in kratek čas, in oboje prav dober kup, ker 6 krajcarjev na mesec, ki jih plača vsak deležnik, pač nobenemu ne bode mošnje zaklalo. Nevtrudljivi gospod predsednik prof. dr. Vončina so današnjemu zboru prav vesele reči povedali: zapisano je namreč v društvo lepo število ljubljanskih kselov (86); učniki društva si brez vsega plačila verlo prizadevajo za njih dostojen poduk; podpornikov, ki pomagajo društvu z denarjem ali drugimi darovi, šteje društvo čedalje več, in poslednji čas so mu došli tako precejšnji darovi (presv. cesar Ferdinand in cesarica Maria Ana sta darovala 300 gold., stara cesarica Karolina Avgusta 100 gold., rajniki naš knez in škof 300 gold.), da si more s temi darovi osnovati že matico, s katero, ako se še pomnoží, bi se sčasoma kupila društvu lastna hišica z vertičem. Pa še druge, ne materielne, ampak duševne potrebe so omenili gospod vodja, namreč da bi se tudi v domačem slovenskem jeziku podučevalo, pomenkovalo in igralo, ker dosti kselov je, ki ne razumejo nemškega jezika, in se tedaj ne morejo udeležiti koristnega društva. Povedali so gospod vodja, da domoljubni gospod And. Praprotnik, učnik mestne šole, je že začel podučevanje in petje v slovenskem jeziku, in več ko bode pristopilo naših domačih ljudi, več bo začel obveljavati tudi domači jezik, kateri pa edini ne more kraljevati zato, ker v večje mesta zahaja delavcov vsakega naroda in k nam posebno veliko Nemcov, katerim se ne morejo zapreti duri kat. društva. Želeti je le, da bi tudi naši domačinci spoznali dobrotljivi namen tega društva in da bi vsak naših kselov stopil v društvo. Da se bode ž njimi ravnalo le po domače, si morejo svesti biti! Na noge tedaj rojaki! dajte se zapisati v častitljivo družbo.

Iz Ljubljane. Perve češnje iz Vipave smo letos dobili v Ljubljano pretekli petek 13. dan t. m., tedaj veliko bolj zgodaj memo drugih let; pa novina tudi druge leta ni bila že tako zreła kot letos. Res čudno se ujemajo ti rudeči pomladanski pervenci iz Vipave z našim merzlim, deževnim in neprijetnim vremenom, kteremu se plajš in kožuh dosti bolj prilagata kakor pomladanska suknja.

Iz Ljubljane. Prihodnji petek ob desetih bo v véliki cerkvi slovesna černa maša za presvitlim nadvojvodom Janezom. Kmetijska družba, kateri so rajniki bili vseskozi posebno prijazen podpornik, naznanja to s serčnim povabilom, naj bi vsi častitelji Njih se snidili v petek pri slovesnem cerkvenem opravilu! — Namesto s častjo skrivnega cesarskega svetovavca in z naslovom ekselencijnim penzjoniranega c. k. dvornega svetovavca gosp. grofa And. Hohenwarta pride za dvornega svetovavca k deželnemu poglavarstvu v Ljubljano gosp. Anton vitez Stahl, bivši svetovavec deželnega namestništva v Požunu, — za deželnega svetovavca pa gosp. Friderik Haan, bivši tajnik zdoljno-avstrijskega deželnega namestništva. — Po oglasu c. kr. krajnskega vojaškega poveljstva od 15. dneva t. m. so z ozirom na sedanjo vojsko na Laškem bližnji kantoni krajnski v obsedni stan djani, namreč: okraj bistriški, postojnski, seno-

žeški in vipavski. Zatega voljo bojo od tega dneva c. k. vojaške sodnije sledečih 10 djanj sodile in so toraj navadnim deželnim sodnijam odvzete: 1) véliko izdajo, 2) razžalitev cesarja, 3) motenje očitnega pokoja, 4) ustajo, punt, rabuko, 5) razžalitev in opornost zoper vojaške straže in čuvaje očitne varnosti, špijonstvo, zmenjevanje s sovražnikom in sploh vsako djanje zoper cesarsko armado, 7) zapeljevanje ali pripomaganje k prilomljenju vojaške prisege, 8) neupravičeno nabiranje vojakov, 9) poškodovanje državnih telegrafov, železnic in vsake reči, ki je za vojsko ali brambo, 10) razširjevanje krivih ali pa taci govoric, ktere ljudem nepokoj delajo. Ljubljansko garnizonsko auditorstvo ima biti vojna sodnja.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz borišča na Laškem. Celi teden ni nič posebnih novic iz Laškega, Saj tudi armade zavoljo deževnega vremena in povodinj niso mogle kaj velicega pričeti. Poslednje telegrafno naznanilo iz Dunaja od 10. t. m. je naznanilo, da so huzarji 10. regimenta 1. maja na sardinske konjike zadéli in se tako hlabro obnesli, da jih je bilo več s srebrenimi medaljami poslavljenih. Sicer so se do 5. t. m. le malo po malo bili. Ta dan pa se prikaže en bataljon Sardinov z eno baterijo in se postavi terdno. Ko so cesarski to vidili, plane polkovnik Puchner z enim batalijonom grenadirjev v reko Sesio, jo prebrodi, in ko pride pozneje še pol baterije raketov in nekoliko ulanov k njemu, prime ob dveh popoldne sovražnika in terpel je boj do večera. Drugo jutro ni bilo nikjer več sovražnika viditi. Naši so imeli 1 mertvega, 2 zlo in 8 manj ranjenih. Glavni stan je bil do 11. v Vercelli, kjer so bili cesarski prav prijazno sprejeti. Pri tem mestu je lep most, pod kterim so Sardinoci luknje s smodnikom nabite naredili, da bi ga zasmodili, kadar bi cesarski čez-nj šli in tako jih pokončali; pa ljudstvo je to izdalo. Sploh je ljudstvo cesarskim prijazno. 11. je bil glavni stan sopet v Mortari. Kakor se je cesarska armada v tem kraju tako nastavila, da se more tako vspešno braniti ali pa sovražnika vspešno prijati, tako napreduje drug oddelek v Modeni in Parmu in pomika se proti Toskani, kamor namerjajo 12,000 Francozov poslati, da bi se z nezvesto toskansko armado zedinili. Pravijo, da je tem princ Napoleon za poveljnika namenjen. — Sardinska armada je še vedno v zavetji terdnjav Alesandria, Casale in Novi in se ne upa s cesarskimi kaj začeti, dasiravno je kralj Viktor Emanuel z generalom La Marmora več dni njeni načelnik. Razun majhnih bojev z Avstrijanci ni nič od nje slišati. Brati je sicer, da si prizadevajo, Avstrijancom braniti se na Novarežkem ustanoviti, in da je namen sardinskega kralja le braniti se, nikjer pa ne sovražnika prijati. Sploh pa se sliši, da se kralj posvetuje pogostoma s francozkima maršaloma Canrobert in Baraguay d'Hilliers, tudi rad poslušá nju svete, dela pa le po svoji glavi, ker kot vojskovodja vendar le hoče zvonec nositi. Vseh skupaj ima Sardinija sedaj 120 tavžent vojakov, toda samo 90,000 na prostem borišču. — Francozki cesar je menda tudi že pri armadi, ker je bilo brati, da je berž, ko je v Genovo prišel, se v Alesandrijo podal. V Genovi so ga z velikim hrumom in hrupom sprejeli in v Turinu mu pripravili velike slovesnosti. Svestost zmage ga je gnala iz Pariza v vojsko, spremljali so ga do Liona z „zapovedanim“ vriskanjem, v Genovi so ga enako z velikim hrumom in hrupom sprejeli, al pa ta svestost ne bo goljufala moža, kateri se še nikdar in nikjer ni pokazal vojaka, — to je še v temni prihodnosti skrito. Toliko pa prerokujejo časniki, da bo po njegovem cesarstvu, ako ga le v enem boju Davor zapustí. Njegovo armado na Sardinskem cenijo dosedaj na 100 tavžent vojakov, in upajo, jih v enem mescu še toliko na Laško spraviti. Pota čez hribe so armadi

silno težavne, po morju se pa zlasti strelivo in konji prepočasi dovaževajo.

Iz Gradca. * Kako nas je žalost prešinila, ko smo slišali, da je umerl največji prijatelj in dobrotnik štajarske zemlje, pa tudi ljubček štajarskega ljudstva, nadvojvoda Janez, Vam ne morem popisati; saj vem, da je tudi krajnska dežela velikega podpornika zgubila. Rajnki nadvojvoda je zbolel 7. t. m.; po prehlajenju so se mu pljuča unele in 11. maja zjutraj 45 minut pred desetimi je mirno zaspal v Gospodu. Ko so presvitli cesar to žalostno zgodbo zvedili, so poslali dva nadvojvoda, Albrehta in Jožefa v Gradec, kjer so truplo rajncega 14. t. m. v mauzoleum postavili. Ali bo tu ostalo ali se pa v cesarsko rako na Dunaj prepeljalo, se še ne vé, ker je nadvojvoda Albreht njegovo oporoko ali testament na Dunaj nesel, da ga presvitli cesar sami odprejo. Kakor je rajni gospod vojvoda zastran te zadeve volil, tako se bo zgodilo.

Iz Tersta 14. maja. Parobrodi dohajajo samo še iz Pole, Benedk in Dalmacije. Čudno se zdi vsakemu, da iz izhodnih dežel ne dohajajo nobeni parobrodi več. Kupčija je popolnoma zaspala, pa vendar je bilo te dni v naši luki vse živo. Velike vojne ladije so se pripeljale in sopet odpeljale, toda ne s tujimi banderi, kakor se je bilo unidan bati. Tudi lojdovi parobrodi, kolikor jih je še tukaj ostalo, imajo silno veliko opraviti. Dežja imamo, hvala Bogu, toliko, da nam bo vodnjake napolnil in tudi skalnatim tlam naše soseske je velika dobrota.

Iz Dalmacije. Iz Dobrovnika se naznanja žalostna novica, da se je na c. kr. vojni ladii „Tritton“ smodnik unel in je celo ladijo razdjel. Ladijni poveljnik je bil ravno na kopnem in z njim še nekoliko družih ladijnih ljudi. Ljudi, kateri so ob življenje prišli, ranjeni bili in taci, ki se še pogrešajo, je kakih 80.

Iz Galicije. 5. t. m. je zadela kupčijsko mesto Brode strašna nesreča. Začelo je, kakor se bere, na štirih krajih naenkrat goréti ob treh popoldne in gorelo je do o poldne družega dné. Skoraj celo mesto je pokončano in kakih 800 hiš je pogorelo. Celo škodo cenijo čez 2 milijona.

Iz Srbije. Iz Belega grada. Poslednji čas je imelo starašinstvo skrivne seje; še celo tajniki niso bili k tem sejam pripušeni. Kakor se sliši, so v teh sejah posebno pretresovali, kako bi bilo mogoče, se zediniti z Bulgarci, Bosnjaki in Hercegovinci, kateri vsi na vstajnih škerpeih stojé, da bi nad Turke udarili. Tudi v knezovem konaku (poslopju) so bile take skrivne seje, h katerim so hodili vsi starostniki in ministri. V Valiovi in Žabacu so naklepali zoper Miloša, zavoljo česar jih je bilo več v ječe vtaknjenih. Sploh je vse nedovoljno. Ljudstvu ustreči je edini pomoček: se zoper Turke vzdigniti in Srbijo popolnoma turškega jarma osvoboditi. Da se Serbom za take reči tudi iz nekih unanjih krajev pomoč obljubuje in na ušesa šepa, je gotovo, zlasti pa ne zamuja sardinski konzul v Belem gradu nobene priložnosti, in kuri in psuje, kolikor se dá. — Knezu Mihelu, kateri sedaj v Parizu biva, je poslal njegovi oče, knez Miloš, povelje, se brez odloga v Srbijo verniti.

Iz Rusije. Kaj misli Rusija v tej vojski storiti, se razodeva dan na dan jasneje. To se sliši iz Petrograda, da je bilo zastoj vse prizadevanje, zlasti pa pruske vlade, rusko premoči, da bi neutralna ostala; zlasti je poslednje dni take reči na diplomatično mizo položila, iz katerih se lahko spoznajo vsi njeni nameni.

Iz Italije. Iz Napola. Kralj je sopet huje bolan in 2. t. m. so bili štirji drugi zdravniki k njemu v posvet poklicani. — Kraljič naslednik ni vés dovoljin s politiko svojega očeta.

— Iz Rimskega. Terdnjava Jankin je bila v obseadni stan djana; pa že čez dva dni je to sopet nehalo.

Iz Nemškega. Iz Pruskega. Iz Poznanskega piše „N. Pr. Ztg.“: Razdraženo ljudstvo nemškega in poljskega rodú se še vedno pisano gleda, in upanja je malo, da bi se časi skoraj na bolje obernili. Ne da bi se bilo kakega nepokoja že zdaj bati, in francozki minister Walewsky svari iz Pariza svoje prijatelje, opominjaje jih, naj svoje politične strasti berzdajo, ker bi vsako prezgodno početje utegnulo škodovati prijateljstvu med francozko in rusko vlado, kterege Napoleon ravno zdaj tako zlo potrebuje, da bo mogel vojsko z Avstrijo slavno obstati. Al poljski demokrati, ktere ima Mazzini v svoji oblasti, ne poslušajo francozkega ministra. Oni ne upajo sebični Napoleonovi politiki, svari, njegove prazne obljube poslušati in si prizadevajo na vso moč, da bi setva prekucija na Poznanskem, v Galiciji in na ruskem Poljskem skoraj dozoréla. Ljudstvo samo ne vé, kje mu glava tiči; zdaj vleče s tem, zdaj z unim.

— Iz Berolina. Princ vladar je 14. t. m. državni zbor sam sklenil. V sklepu svojega odgovora je rekel: Prusija je terdno sklenila, evropske pravice, enakoravnost Evrope varovati. Njena pravica in dolžnost je, za varnost, brambo in národní prid Nemčije se potegovati. Brambe teh blagrov ne bo iz svojih rok dala. Prusija se nadja, da ji bodo vsi nemški zavezniki pomagali, to doseči in da se bliža čas djanja. — V celem ogovoru ni vladar ne enkrat Avstrije omenil!

— Pruska armada je vsa za vojsko pripravljena.

— Aleksandra Humboldta so pokopali v Berlinu 10. t. m. s častjo, kakoršna le kakemu knezu gré.

Iz Francozkega. Dopis iz Pariza v dunajskem časniku „Presse“ pripoveduje, da se pogaja francozka vlada s španjsko; tirja namreč od nje, naj ji pošlje 25,000 vojakov na Laško na pomoč.

— „Moniteur“ od 5. t. m. je razglasil sklep, s katerim je izročil Napoleon za čas svoje nenazočnosti v Parizu vladarstvo cesarici Evgenii. Vladarica se bo imela v vseh rečeh po cesarjevih zaukazih ravnati. Princ Hieronim je izvoljen za predsednika skrivnega svetovavstva; kar bo sklenil, ima ministrom vediti dati, katerim bo predsednik pri njih zborih. Drug sklep zaukaže, da se ima cesarica s princom Hieronimom posvetovati v vseh rečeh, ktere se nji predložé.

— „Ind. belg.“ piše iz Pariza, da je lord Cowley vernivši se iz Londona v Parizu terjal, naj ostane jadransko morje popolnoma neutralno, grof Walewsky mu je pa kar kratko odgovoril, da se to ne bo zgodilo.

— 5. t. m. je odrinil admiral Jurien de la Graviere z mnogimi ladijami, jadransko obmorje oblegovat. Teržaška luka je neutralna.

— Cesar Napoleon je zapustil s princom Napoleonom 10. t. m. Pariz. Cesarica ga je nekoliko časa spremila.

Iz Angležkega. Iz Londona. „Times“ piše, da najemlje francozka vlada vedno angležkih ladih za prevaževanje premoga v neko luko medzemeljskega morja, in da je deset tacihi ladij že otovorenih.

— V veliki Britaniji imajo nove volitve za državni zbor; do 5. t. m. jih je bilo 523 opravljenih, 296 liberalnih in 227 konservativnih. Vlada je dobila dosedaj v mestih 27 glasov več, zgubila jih je 14; v grofnijah je več 4 dobila, 3 pa zgubila. — Na Irskem v mestu Limerik so se volivci hudo sprijeli, kakor že dolgo ne. S kervavimi glavami jih je šlo več iz volišča.

Iz Turškega. Iz Carigrada 30. aprila. Omer paša je že zapustil Bagdad, da pride v Carigrad, kjer se mu bo poveljstvo turške armade izročilo. — Na Bulgarskem nakupujejo Serbi, Albanci in Gerki mnogo konj.